

نگاهی به تحولات منطقه با محوریت جریان مقاومت پس از شهادت سردار سلیمانی

۳ سال پس از سردار

سه سال از شهادت سردار سلیمانی گذشته است و سردار قآنی به عنوان جانشین وی، در این سه سال مسئولیت و مدیریت محور مقاومت و اتصال آن را به همدیگر داشته است. اما آنچه باید بدانیم این است که محور مقاومت با گذشت سه سال اکنون در کجا قرار گرفته است و چگونه توانسته است به مسیر خود بعد از شهادت سردار سلیمانی ادامه دهد و طی مسیر کند؟ سه سال از شهادت سردار سلیمانی می گذرد و محور مقاومت در حال طی کردن مسیر برای رسیدن به آرمان خود یعنی آزادی قدس شریف است.

تحولات یمن

یمن، با وسعت ۵۲۷،۹۷۰ کیلومترمربع در جنوب غربی آسیا و جنوب شبه جزیره عربستان قرار گرفته است که از جنوب به دریای عرب و خلیج عدن و از شمال به عربستان محدود می شود. بیشتر مردم یمن مسلمان و اقلیت محدودی نیز مسیحی، یهودی و پیروان آیین هندو هستند. نگاه کلی به نقشه یمن، نشان دهنده پیوند راهبردی میان آبراه ها، بنادر و جزایر این کشور با خلیج فارس، دریای سرخ، اقیانوس هند، اروپا، شبه جزیره عربستان، غرب آسیا، شمال آفریقا و شاخ آفریقا است. چنین موقعیت جغرافیایی ویژه‌ای، نه تنها وزن ژئوپلیتیکی این کشور را در نظام بین الملل ارتقا داده بلکه زمینه‌های بروز ظرفیت‌های مردمی را در منطقه استراتژیک و آناشیک خاورمیانه آشکار کرد. تحولات یمن موجب تغییر نظم موجود و واقعیت‌های استراتژیک منطقه شد و شرایط امنیتی نوینی برای کشورها و واحدهای سیاسی خاورمیانه به وجود آورد و گذشته از آن، سیاست خارجی و امنیتی دولت‌ها را متحول ساخت. در زمان سردار سلیمانی، انصارالله دولت خود را تشکیل داد و با کشورهای مختلف از جمله روسیه رایزنی کرد. در حال حاضر دوره‌های مختلف مذاکراتی با عربستان در عمان، کویت و صنعا برگزار شده است اما ایالات متحده و انگلیس که با توجه به بحران اوکراین نیازمند شدید انرژی هستند، نمی خواهند تنگه حساس باب‌المنندب در اختیار انصارالله قرار گیرد و مسیر تجارت انرژی به خطر بیفتد. بنابراین سیاست نه صلح و نه جنگ را دنبال می کنند. ایران در حال حاضر با بحران مسئولیت یمن به خود یمنی‌ها، یمن را کشور مستقلی می داند که خود می تواند انقلاب خود را با رهبری حکیمانه عبدالملک بدرالدین به پیش ببرد. در حال حاضر به طور کلی در محور مقاومت، از یمن تا عراق و از سوریه تا بغداد روند ثبات نسبی برقرار است. محور مقاومت از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۰ یک نبرد فرسایشی را در چند محور تحمل کرد و سرانجام توانست در این نبردها وضعیت خود را تثبیت کند. باید گفت اکنون انقلاب یمن به مرحله ثبات رسیده است، هر چند ائتلاف سعودی به همراه پشتیبانان خود محاصره چند جانبه این کشور را ادامه می دهند. در واقع دولت نجات ملی در حال حاضر به دنبال این است که ائتلاف سعودی شروط انصارالله را بپذیرد و در غیر این صورت باید شاهد آغاز نبردها در استان مارب و سایر استان‌های یمن بود.

تحولات عراق

سردار سلیمانی ارتباط عمیق و گسترده با جریان‌های مقاومت عراق در مدت نزدیک به ۲۰ سال داشت و در این مدت شخصیت و کاریزمای او، تأثیر بسیار زیادی روی شخصیت‌های عراقی داشته است که نمونه بارز آن شهید ابومهدی المهندس و تجلی آن در مبارزه با تروریسم داعش بود. شهادت حاج قاسم برای نخبگان عراق سنگین بود و آنها می بایست با وضعیت جدید خود را وفق می دادند. آنس و الفتی که در طول سال‌های گذشته میان سردار سلیمانی و شخصیت‌های مقاومت عراق صورت گرفته بود، بسیار چشمگیر بود. اگر چه شهادت حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس به عنوان دو عنصر تأثیرگذار در تحولات منطقه و عملکرد سیاسی و میدانی گروه‌های مقاومت باعث شد که این گروه‌ها در مقطعی دچار اختلافات سیاسی گسترده و عدم انسجام برای تشکیل جبهه واحد در عراق شوند، اما انتخابات اخیر عراق و نتایج آن باعث شد که نوعی انسجام میان برخی گروه‌های شیعی شود. تشکیل گروه چهارچوب هماهنگی به ریاست هادی العامری که متشکل از تمام جریان‌های شیعی بجز جریان صدر و گروه تشرینی‌ها وابسته به امریکا، یکی از موفقیت‌های گروه‌های شیعی بوده است. استراتژی جدید سپاه قدس در دوره سردار قآنی این بود که با بحاله مسئولیت به عراقی‌ها، ایران صرفاً جنبه مشورتی و پشتیبانی داشته باشد. سردار قآنی به گروه‌های مختلف عراقی اعلام کرده بود که ایران در عراق مداخله نخواهد کرد و گروه‌های عراقی خود باید به انسجام برسند و از تفرقه بین همدیگر بپرهیزند. این امر در نهایت منجر به نخست‌وزیری محمد شیاع السوداني پس از یک سال بن بست سیاسی و ماجراجویی‌های صدر شد. در حالی که صدرا اکثریت پارلمان را در دست داشت و تصمیمات اشتباه می گرفت، چهارچوب هماهنگی از این وضعیت، نهایت استفاده را کرد و السوداني نخست‌وزیر شد. نخست‌وزیری السوداني یکی از بزرگترین دستاوردهای جمهوری اسلامی در عراق در دوره پسا داعش بود. با نخست‌وزیری السوداني و شکست ماجراجویی‌های مقتدی صدر چند برساخت رسانه‌ای در عراق شکسته شد. این اعتماد به نفس برای عراقی‌ها بسیار مهم است که خود می توانند تصمیمات کلان و مهم را بگیرند و ایران از عقلانیت جمعی آنها حمایت خواهد کرد. ادامه ارتباط با بدنه اهل سنت عراق از دیگر موارد قابل توجه است. سردار سلیمانی ارتباط بسیار گسترده‌ای با علما و شیوخ عشایر اهل سنت داشت. در دوره جدید، سردار قآنی این مسیر را ادامه داده و روابط با اهل سنت عراق حفظ شد. حضور آل صادق

